

باسمه تعالی طرح درس مقطع کارشناسی

اطلاعات درس و رشته:	فقه ضمان
اطلاعات کلاس درس:	دوشنبه‌ها، ساعت ۱۳؛ کلاس ۲۱۳
راه‌های ارتباطی:	دفتر مرکز مطالعات قرآن، طبقه دو، اتاق ۲۰۸؛ تلفن: ۳۲۱۳۰۲۹۱ ایمیل برای پاسخگویی به پرسش‌ها: h_shivapoor@yahoo.com h.shivapoor@gmail.com آیدی در پیام‌رسان‌های ایتا و تلگرام: hshivapoor@ لینک گروه درسی در ایتا: https://web.eitaa.com/joinchat/۴۲۳۴۲۸۲۲۹۳Cd۱۴۰۹۷f۶۲۷
معرفی استاد:	صفحه معرفی من در سایت دانشگاه https://www.mofidu.ac.ir/departments/theology/the-faculty/hamed-shivapoor

۱- شرح درس

چستی درس:

درس «فقه ضمان» با تکیه بر متن عربی «لمعه» شهید اول و شرح شهید ثانی، دانشجو را با مباحث مهم فقه معاملات و ضمانات آشنا می‌کند. مباحث اصلی این درس عبارت است از: حجر و اسباب آن (صغر، جنون، رق، فلس، سفه و مرض متصل به موت)، ضمان، حواله، كفالت، صلح، سبق و رمایه. در این درس، متن لمعه و شرح آن به عربی خوانده و تحلیل می‌شود. همچنین در پاورقی‌ها، مواد مرتبط قانون مدنی آورده شده تا دانشجو میان متن فقهی و قانون موضوعه تطبیق برقرار کند.

چرایی درس:

اهمیت این مباحث در فقه استدلالی و حقوق مدنی انکارناپذیر است. حقوقدان، قاضی، وکیل و پژوهشگر فقه، برای فهم صحیح روابط مالی، تعهدات، ضمانات و احکام محجوران نیازمند تسلط بر این مباحث است. افزون بر این، توانایی خواندن و ترجمه متون عربی فقهی، از مهارت‌های ضروری دانشجوی رشته فقه و حقوق است. این درس فرصتی فراهم می‌کند تا دانشجو با شیوه استنباط فقها، اختلاف نظرها، مستندات روایی و عقلی و تطبیق آن با قانون مدنی آشنا شود. چگونگی ارائه:

کلاس ۱۰۰ دقیقه‌ای و مبتنی بر متن خوانی، ترجمه دقیق، شرح و گفت‌وگو است. ابتدا عبارت عربی لمعه خوانده و ترجمه می‌شود، سپس شرح شهید ثانی توضیح داده می‌شود. دانشجو موظف است ترجمه بخش‌های تدریس شده را دقیق بداند و بتواند متن را توضیح دهد. در ادامه، اقوال فقها، ادله هر قول، اشکالات و پاسخ‌ها بررسی می‌شود. مثال‌های عملی و حقوقی برای تطبیق بهتر ارائه می‌گردد. بخش‌هایی که به دلیل پیچیدگی یا عدم ابتلا حذف می‌شوند، در کلاس اعلام خواهد شد. حضور فعال و مشارکت دانشجویان در بحث، بخشی از جذابیت کلاس را تشکیل می‌دهد.

دستاوردهای دانشجو:

در پایان ترم، دانشجو می‌تواند:

- متن عربی لمعه و شرح آن را ترجمه و تحلیل کند.
- احکام حجر، اسباب و آثار آن را تشخیص دهد.
- ضمان، حواله و کفالت را از یکدیگر تمیز دهد.
- شرایط و آثار صلح را بررسی کند.
- مباحث فقهی را با مواد قانون مدنی تطبیق دهد.
- اختلاف فقها و استدلال‌های هر قول را بیان کند.
- مسائل جدید را بر متن عرضه کرده و با روش فقهی استنباط نماید.

۲- منابع درسی

منبع اصلی درس جزوه‌ای است که در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد. اما جهت مطالعات تکمیلی، این منابع قابل توصیه است:

- تحریر الروضه فی شرح اللعه، علیرضا امینی و سید محمدرضا آیتی، ناشر کتاب طه (موسسه فرهنگی طه) و سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
- فقه استدلالی ترجمه تحریر الروضه فی شرح اللعه، ترجمه سید مهدی دادمربی، ناشر: طه
- فقه الامام جعفرالصادق (ع)، عجم، محمدجواد مغنیه، دارالجواد و دارالتیاری الجدید، بیروت
- کتاب ترجمه و تحریر فقه الامام جعفرالصادق (ع) فائزه عظیم زاده اردبیلی (زیرنظر)؛ ناشر: دانشگاه امام صادق (ع)

۳- تکالیف و نظام ارزشیابی

پرسش‌های آزمون‌های میان‌ترم و پایان ترم بصورت چهارگزینه‌ای طرح خواهد شد. نمونه‌هایی در پایان جزوه آمده است. این پرسش‌ها فقط جهت آشنایی با چگونگی طرح پرسش در آزمون میان‌ترم و پایان ترم است و به این معنا نیست که پرسش‌ها لزوماً از بین این نمونه‌ها خواهد بود. چنانکه در نمونه پرسش‌ها دیده می‌شود، فهم و تحلیل متن و توانایی استنباط از آن و نیز تطبیق آن بر نمونه‌ها و مثالها مورد پرسش قرار می‌گیرد. از مواد قانون مدنی در پاورقی‌ها پرسشی نخواهد آمد.

پنج نمره از درس به آزمون بین ترم اختصاص خواهد یافت و ۱۵ نمره دیگر نیز به آزمون پایانی مربوط خواهد بود. بخش‌هایی از جزوه به دلیل پیچیدگی یا عدم ابتلا یا فرصت کم برای اتمام جزوه، حذف می‌شود. بنابراین از این جزوه فقط بخش‌هایی که تدریس شود، مورد آزمون قرار خواهد گرفت. نکته بسیار مهم این است که این قسمت‌ها مشخص شده‌اند؛ اما ممکن است برخی قسمت‌های مشخص نشده هم حذف شوند. این موارد در کلاس اعلام خواهد شد.

جلسه اول: مقدمات؛ ۱- حجر و اسباب آن / حجر کودک

جلسه دوم: ادامه حجر کودک

جلسه سوم: حجر سفیه / حجر مجنون / حجر مریض محتضر

جلسه چهارم: ۲- ضمان و تعریف آن

جلسه پنجم: ادامه ضمان

جلسه ششم: ادامه ضمان

جلسه هفتم: ۳- حواله

جلسه هشتم: ۴- کفالت

جلسه نهم: ادامه کفالت

جلسه دهم: ۵- صلح: تعریف و صیغه

جلسه یازدهم: شرایط و مسائل صلح

جلسه دوازدهم: ادامه شرایط و مسائل صلح

جلسه سیزدهم: ادامه مسائل صلح

جلسه چهاردهم: ادامه مسائل صلح

جلسه پانزدهم: مسائل اختلافی صلح

جلسه شانزدهم: ۶- سبق و رمایه